

Und Boris Ziherl, je pristavil Erwin Fritz.

Tudi unsere junge Marxisten so fantje od fare, je rekel Vidmar, par example (pri tem se je veselo obrnil k možu iz Vzhodne Francije) Monsieur Strehovec, Monsieur Erjavec et Monsieur Ciril Kovač.

Ah, j'aime l'humour, je rekel Javorsek, to imamo mi Vzhodni Francozi v krvi. Cenim vašega pisatelja s kratkim, zgoščenim, tehničnim imenom Tof. C'est quelque chose! Tof je vsekakor bolj slaven kot Šalamun in ga mladina vsekakor laže sprejema . . . Ne pa ta modernizem, letrizem, konkretizem in afonizem!

Io la capisco, je hotel dodati h kozmopolitskemu značaju pogovora glavni urednik Sodobnosti, ker ste tudi vi nekoč bili modernisti! Ampak takrat je bilo to nekaj čisto drugega. Kako ste že rekli? Razumljive prikazni različnih provinc in provincialcev ali pa zaostalih etničnih skupin.

Das muss man einstellen, je rekel Erwin, ti kavboji bojo toliko časa streljali na teleta in marksizem . . .

A propos, je posegel vmes mož s Francoskega, — mene bi v tem trenutku zanimala culture gastronomique Slovène. Recimo, da bi šli kaj pojed . . .

Resnično, je sklenil duhoviti Tirolec, teletina in marksizem sta tu pri vas enako ogrožena, to je tako rekoč das wichtigste Problem des Sozialismus und Kommunismus.

Zatem so se gostje iz vzhodnih dežel skupaj s svojimi gostitelji odpravili na svečano kosilo, ki sta ga priredili že omenjeni redakciji slovenskih literarnih občil. Gostijo so sklenili z naslednjim vtisom: Najboljša pa je pečena teletina!

Dimitrij Rupel

SPREHOD PO JUGOSLOVANSKIH IN TUJIH REVIJAH

Deveta številka beograjske Književnosti posveča tri prispevke spominu Meša Selimovića. Najprej je natisnjen odlomek iz neobjavljenega Selimovićevega romana *Krog*. Odlomek ima naslov *Pogovor. Od romana Tihote k romanu Derviš in smrt Meša Selimovića (Smer vzpona)* in *Narava tragične vizije* sta odlomka iz knjige *Duh in dejanje*, ki jo je Miroslav Egerić napisal o romanu *Derviš in smrt*. Radovan Popović pa je napisal *Življenjepis Meša Selimovića* kot prispevek za biografijo. *Življenjepis* je opremljen z odlomki Selimovićeve pripovedi o sebi. V njem zasledimo tudi podatek o snemanju filma po Selimovićevi pripovedi, kot ga je režiral Jože Gale. Navedeno je tudi, da sta na proslavi osemdesetletnice Iva An-

drića poleg Selimovića in drugih govorila tudi Avguštin Lah in Ivan Bratko. Osmo nadaljevanje *Pokolenj: Notranji pejsož* je Živojin Pavlović tudi to pot napisal v obliki pisma Aleksandru Tišmu in govori o dramskem delu — o nekaterih tekočih uprizoritvah in svoji drami *Variola vera*. Jovan Hristić je napisal *Bajko o carju Leninu in druge gledališke zgodbe* ter omenja tudi slovenski delež na Sterijevem pozorju, postavitev Jančarjeve drame *Disident Arnož in njegovi*, ob tem pa tudi Kermaunerjev esej o njej. Z naslovom *Dih uma* je objavljenih šest pesmi Allena Ginsberga v prevodu Mihaila Ristića. *Pesem kot diagram misli* pa je naslov pogovora Ivane Milankov z Ginsbergom. Naj še omenimo polemičen zapis Dimitrija Rupla *Kaj delati in kaj storiti?*, v katerem omenja razprtije okrog Nove revije, piše o težavah

marksistične kritike, in to v obliki nekakšnega eseja podkrepljuje z nekaterimi primeri iz tekočega kulturnega dogajanja in lastnih izkušenj.

*

Dvojna številka jugoslovanskega časopisa za hrvaško književnost *Most* (1—2) je v glavnem posvečena spomenu Miroslava Krleže. Naj omenimo le zapis Silva Ferrarija *Umrli je »Tito« jugoslovanske kulture*. Temu je pridruženo še zadnje Krležovo pismo Ferrariju in Ferrarijev prevod Krleževega eseja o slikarju Georgu Groszu. Nedjeljko Mihanović piše o Marinkovičevi »pripovedni umetnosti« ob njegovih nagradi AVNOJ. Duško Arežina je svoj prispevek posvetil spomenu Novaka Simića, Vojislav Kuzmanović pa objavlja z naslovom *Leto nožev* odlomek iz istoimenskega romana. Vsa besedila so tudi to pot natisnjena izključno v tujih jezikih: angleščini, ruščini, španščini, francoščini, italijanščini, arabščini, esperantu, madžarščini, nemščini in islandščini.

*

Trojna številka (1—2—3) zagrebškega Foruma prinaša med drugim korespondenco med Ivanom Goranom Kovačičem in Dragutinom Tadijanovičem iz tridesetih let. Z naslovom *Brez zastoja* so objavljena tudi pisma Branka Gavelle Juliju Benešiću. Radoslav Katičić piše o Avgustu Šenoi in hrvaškem knjižnem jeziku, Josip Torbarina pa o Dantejevem vplivu na hrvaško renesančno književnost.

*

V četrti številki reških Dometov je Janez Stanovnik napisal o nevrščeniosti in novi mednarodni ekonomski ureditvi. Pri tem posebej obravnava gospodarske, politične in vojaške bloke, mednarodni razvoj in ekonomsko gospodarstvo, nacionalni ekonomski razvoj, naslonitev na lastne moči, novo mednarodno ekonomsko ureditev ter

nevrščeniost in družbeni napredek. Več prispevkov je posvečenih Indiji, med drugim piše Vera Vučkovački-Savić o umetnicah in njihovih umetnostih v Indiji. Piše o ženski kot idealnem estetskem modelu ter raziskuje odnos ženske do sodobnega tržišča umetnosti. *Celinsko podnebje* je naslov pesmi Lele Zečkovičeve.

*

Novosadska Polja, številka 278: desetimi pesmimi Edvarda Kocbeka s skupnim naslovom *O svobodi duha* in v prevodu Franca Zagoričnika sledi esej o poeziji Edvarda Kocbeka, ki ga je napisal Denis Poniž. Sicer pa številko odpira tematski blok o socioloških vidikih športa. Prispevke na to tezo je napisalo devet tujih in domačih avtorjev. Med pesniškimi prispevki naj še omenimo poezijo Aca Šopova, Nexhata Zeqerija, Hansa Magnusa Enzensbergerja in Ivana Negrišorca.

*

Še številko 279 novosadskih Polj naj omenimo. Tomaž Šalamun ima v njej pet pesmi s skupnim naslovom *Naboj*. Denis Poniž piše o Škucevem književnem zborniku, ki je izšel lani. Sicer pa je tema številke posvečena vidikom filmske zvrsti. Med drugimi piše Dinko Tucaković o teoriji zvrsti ali nejasnostih, dvignjenih na estetsko raven. Nikola Stojanović piše o *Zablodah in prevarah ali kako je vzcvetel kaktus na mojem balkonu* (o elitističnem toku filmske kritike). Svetislav Jovanov pa piše o zvrsti kot neskončnosti predvidenega. On je tudi pripravil in uredil te sestavke, med katerimi je še nekaj prevedenih.

*

V beograjski Književni reči številka 190 sta prevedeni kratki pesmici Jureta Detela. Zdenka Aćin pa se na straneh tega časopisa pogovarja o filmski dejavnosti režiserja Dušana Makavejeva (*Zakaj smo srečni*). *Vabim na dirko, v kateri ponujam šest milijard*

nagrade! pa je naslov polemičnega zapisa Zelimira Žilnika o nezdravih razmerah v Združenju filmskih delavcev Vojvodine.

*

V 191. številki beograjske Književne reči najdemo daljši kronološki zapis Radovana Popovića o življenju in delu Marka Ristića (ob osemdesetletnici). Priobčen je tudi skrajšani zapis pogovora o knjigi Josifa Stalina *Vprašanja leninizma*. Zdenka Aćin je uredila ta pogovor, v katerem je sodeloval tudi Rastko Močnik. Tukaj se pojavlja z dvema daljšima replikama *Med tavtologijo in protislovjem* in *Zagotoviti košček svobode*. Objavljeno je tudi *Pismo rektorju*, v katerem devet univerzitetnih učiteljev protestira proti odpuščanju nekaterih kolegov z beograjske univerze zaradi javnega izražanja stališč, »ki škodujejo družbenim interesom«. Na zadnji strani je kot običajno *Ulica Stanislava Vinaverja*, kjer pod naslovom *Who is who* lahko preberemo pri geslu Lepa Vida: »edina selektorica Pozorja, ki se je Vidmar spominja z nasmehom.«

*

Na zadnji strani beograjske Književne reči številka 192 objavlja Tine Hribar esej *Presežek poezije*, ki se opira na Kocbekovo razumevanje pesmi in pesništva. O poučevanju literarne teorije je naslov prispevka Miroslava Beckerja, ki vsebuje nekaj predlogov o tem, kako predavati književnost. Med pesniškimi prispevki se pojavljajo tudi pesmi s skupnim naslovom *Gibanje*, ki jih je napisal Bogdan Delić.

*

V tretji številki skopske *Sovremenosti* je natisnjen odlomek iz Romana *Terminus* Nade Kraigherjeve. Odlomek je izšel z naslovom *Konec*. Med pregledom makedonskega likovnega življenja v minulem letu zasledimo tudi omembo razstave del 16 sodobnih slo-

venskih likovnih umetnikov. Številki je dodana pesniška zbirka Petka Dabeskega z naslovom *Tretja poteza*. Pesnik, ki je objavljial že v več časopisih, je po stroki elektrotehniški inženir.

*

V najnovejši (julij—avgust) številki moskovske revije »Sovremennaja hudožestvennaja literatura za rubežom«, ki je v celoti namenjena literarnim dogajanjem po svetu, so trije prispevki posvečeni slovenskim avtorjem: v prvem razdelku (Umetniška literatura) N. Korenevskaja piše o Zlobčevi zbirki *Glas* in svoje ugotovitve bogato ilustrira z ustreznimi citati iz posameznih pesmi te zbirke, pri čemer daje največji poudarek osrednjemu cilju »Svoj obraz iščoč«; v drugem delu številke, ki je namenjen literaturi za otroke in mladino, pa L. Saveljeva na kratko ocenjuje knjigi *Med* v laseh Branka Šömna in Fantje Muzikantje Smiljana Rozmana.

*

V 6. številki italijanske revije za splošna in kulturna vprašanja »Nordest«, ki izhaja v Vidmu, je kot eden osrednjih prispevkov objavljen pogovor Else Buiese s Cirilom Zlobcem na temo sodelovanja med Italijani in Slovenci s posebnega vidika možnosti in nemožnosti tesnejših kulturnih stikov med Slovenci in Furlani. Gre pravzaprav za Zlobčevo oceno odmevnega majskega srečanja, ki je pod naslovom »Furlani in Slovenci — dva naroda, dvoje kultur« potekalo v Ogleju in je na njem Zlobec sodeloval z uvodnim referatom za slovensko stran, medtem ko je furlansko zastopal Luciano Morandini.

*

Iz uredništva časopisa *Sodalitas*, ki izhaja v Tinjah na Koroškem v Avstriji, smo dobili tretjo številko. Martin Pandel je prispeval osrednji zapis o obisku avstrijskega zveznega predsednika Rudolfa Kirchschrägerja v kato-

liškem domu prosvete v Tinjah. Vodja Doma Jože Kopeinig je napisal pomenljiv opomin *Z oltarja prednikov ohranimo plamen in ne pepel*. Časopisu je dodan spored prireditvev, ki se bodo v Domu zvrstile to jesen.

Peta številka časopisa Socijalistička Čehoslovačka, ki ga izdaja češkoslovaško veleposlaništvo v Beogradu, prinaša poročilo o slovaškem animiranem filmu, ki ga je z naslovom *Oživele risbe* napisala Katarina Galovska. Kateřina Pštrossova pa piše o Praški pomladi 1982. O mostovih kot zgodovinskih znamenitostih piše Jiři Brabenec.

Prispela je tudi šesta številka lista Socijalistička Čehoslovačka. O slikarstvu Ludmile Jiřincove piše dr. Ivan Hrdina z naslovom *Poezija in ljubezen v delih Ludmile Jiřincove*. *Mladi filmski ustvarjalci* je naslov prispevka Runke Žaludove. Katarina Galovska pa poroča o pesniškem cvetniku *Rojstni kraj megle*, v katerem je s pesmimi

zastopanih trinajst slovaških pesnikov, ki živijo v Jugoslaviji.

*

Za pravilno izbiro vrednot je naslov prispevka Vincenta Šikula v 5. številki bratislavskega Romboida. To je eden od šestih prispevkov, ki jih časopis povzema z razprav na kongresu češkoslovaških pisateljev. Ján Zambor je napisal razpravo *K vprašanjem izvirne in prevodne poezije*. Časopis objavlja med drugim tudi sedem pesmi Štefana Strážaya.

*

Sedemnajsta številka krakovskega časopisa *Życie Literackie* objavlja daljši prispevek Jerzyja Płazewskega *Politični Cannes*. Njegovo festivalsko poročilo se kratko dotika tudi filma Žika Pavlovića *Nasvidenje* v naslednji vojni. Štiri pesmi objavlja Wojciech Kawiński. Maria Rzepińska je prispevala *Spomin na Tadeusza Wojciechowskega*, slikarja in arhitekta.

A. A.

Aforizmi

Mrkalj-
Logar Boril bi se v prvih vrstah, a niti v zadnjih nisem zaželen.

Vse kaže, da bomo stabilizacijo lahko uresničili le z uvoženimi stabilizatorji.

Da nimamo strank? V našem bloku jih je devet!

Postal bi, toda zavidali mi bodo.

Na mladih je prihodnost mladinskih delovnih brigad.

Proletarci vseh dežel — patentirajte se za vsak primer.

Tisti na položajih se obnašajo tako, kot bi bili v zaledju.

Zakaj bi garali, ko pa nam niti delati ni treba.